

Erken Çocukluk Dönemi Resimli Çocuk Kitaplarında Değerler (“Elmer” Kitapları Örneği)

Duygu Ozan^{1b}
Tringa Shpendi Şirin^{1b}

Öz

Resimli çocuk kitapları, değerlerin çocuklara aktarılmasında güçlü bir araçtır. Bu araştırmada, erken çocukluk dönemine yönelik Elmer resimli çocuk kitapları serisi, kök değerler açısından incelenmiştir. Nitel araştırma deseninde yürütülen çalışmada, 14 kitabın metinleri içerik analiziyle, görselleri ise betimsel analizle değerlendirilmiştir. Millî Eğitim Bakanlığı'nın değer ve davranış tutum çizelgesine dayalı araştırmacılar tarafından oluşturulan kontrol listesi aracılığıyla yapılan incelemede metinlerde 194, görsellerde ise 156 kök değer örneğine rastlanmıştır. Metinlerde en çok saygı ve dostluk değerleri vurgulanırken vatanseverlik değerine sınırlı düzeyde yer verilmiştir. Görsellerde ise en sık karşılaşılan değerler dostluk ve sevgi olurken vatanseverlik ve dürüstlük değerlerine hiç rastlanmamıştır. Sonuç olarak Elmer kitapları değerler eğitiminde öğretmenler, aileler ve çocuklar için etkili bir kaynak niteliği taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: *Erken çocukluk, Resimli çocuk kitapları, Elmer, Kök değerler, Değerler eğitimi*

Values in Picture Books for Early Childhood: The Example of the “Elmer” Books

Abstract

Illustrated children’s books are a powerful tool for transmitting values. This research, supported by a qualitative research design, evaluated 14 books of the Elmer series of illustrated children’s books according to their root values characteristics. The texts were analyzed using content analysis, and the visuals using descriptive analysis. Through systematic examinations that adhered to the values and behavioral attitudes of the Ministry of National Education, 194 examples of core values were found in the texts and 156 in the visuals. Respect and friendship were most frequently emphasized in the texts, while patriotism was mentioned to a limited extent. In the visuals, friendship and love were the most frequently compared values, while patriotism and honesty were not identified. In conclusion, Elmer books provide an effective resource for educators and children in values education.

Keywords: *Early childhood, Illustrated children’s books, Elmer, Root values, Values education*

GİRİŞ

Erken çocukluk dönemi, yaşamın ilk yıllarından sekiz yaşına kadar olan süreci kapsamakta olup bireyin gelişiminde kritik bir dönem olarak kabul edilmektedir. Bu dönem, öğrenme hızının en yüksek olduğu, beynin ve diğer gelişim alanlarının hızla olgunlaştığı bir süreçtir (Tunçeli ve Zembat, 2017). Araştırmalar, yaşamın ilk yıllarında edinilen deneyimlerin bilişsel, sosyal, duygusal ve ahlaki gelişim üzerinde kalıcı etkiler yarattığını ortaya koymaktadır (Berk, 2021; Phillips ve Shonkoff, 2000). Beyin gelişimi, dil becerileri, sosyal-duygusal yeterlikler, kişilik ve karakter oluşumu gibi alanlarda ortaya çıkan öğrenme çıktıları, bireyin ilerleyen yıllardaki akademik başarısı ve toplumsal uyumunun temelini oluşturur (Thompson ve Meyer, 2014). Bu süreç erken çocukluk eğitimi ile desteklendiğinde çocukların hem kişisel hem de toplumsal gelişimleri açısından önemli katkılar sağlanmaktadır (Akto ve Akto, 2020; OECD, 2021).

Erken çocukluk dönemi yalnızca bilişsel öğrenme açısından değil duygusal, sosyal ve davranışsal gelişim açısından da kritik bir zamandır (Turhan ve Özbay, 2016). Çocuklar bu dönemde çevrelerinden aldıkları uyarıcılar, gözlemler ve deneyimler aracılığıyla değerler hakkında ilk fikirlerini edinirler. Bu süreçte aile ve okul, değerlerin kazandırılmasında temel iki öğrenme ortamı olarak öne çıkmaktadır (Yıldırım ve Çalışkan, 2021). Aile, çocukların değerlerle ilk tanıştıkları yerdir ve burada edinilen tutumlar, çocukların toplumsal ilişkilerinde nasıl davranacaklarını belirlemede önemli rol oynar (Pekdoğan, 2018; Grusec ve Hastings, 2015). Okul ise değerlerin planlı biçimde öğretildiği, rehberliğin ve modellemenin ön planda olduğu kurumsal bir ortamdır (Aydoğdu ve Alkan, 2020). Akbaş (2008) değerler eğitiminin temel amacını çocuklara iyi insan olmayı öğretmek, topluma karşı sorumluluk geliştirmek ve etik kararlar almalarını sağlamak olarak tanımlamıştır. Benzer biçimde Noddings (2013), erken yaşlarda verilen etik eğitimin çocuklarda empati, sorumluluk ve bakım kavramlarını geliştirdiğini belirtmektedir.

Erken çocuklukta değerler eğitimi, çocukların bireysel karakter gelişimlerinin yanı sıra toplumsal uyum becerilerini de şekillendiren önemli bir faktördür. Bu dönemde çocuklar, yaşamları boyunca ihtiyaç duyacakları temel etik, sosyal ve insani değerlerle tanışırlar. Bu değerler arasında saygı, dürüstlük, sorumluluk, öz denetim, sevgi, yardımlaşma ve empati gibi temel ilkeler yer alır (Akto ve Akto, 2020; Schwartz, 2012). Bu değerlerin erken yaşlarda kazandırılması çocukların karakter gelişimini desteklerken toplumda ahlaki sorumluluk bilincine sahip bireyler olarak yetişmelerine yardımcı olur (Sezer ve Yalman, 2022; Lapsley ve Narvaez, 2006). Tezel Şahin ve Artan (2011), erken çocuklukta değerler eğitiminin oyun, hikâye ve drama gibi etkileşimli yöntemlerle verilmesinin öğrenmeyi daha kalıcı hâle getirdiğini vurgulamaktadır. Berkowitz ve Bier (2005) de değer-

lerin davranışa dönüştürülmesi sürecinde etkin katılımın ve modellemenin kritik olduğunu ifade etmektedir.

Değerler eğitimi sürecinde kullanılan materyallerin niteliği, çocukların sosyal ve ahlaki gelişimlerini doğrudan etkiler. Bu bağlamda çocuk kitapları hem pedagojik hem de estetik açıdan değerler eğitimi için etkili araçlar olarak görülmektedir (Arabacı ve Aydoğan, 2025; Sachdev, 2017). Hikâyelerde yer alan karakterler, olay örgüleri ve temalar aracılığıyla çocuklara olumlu davranış örnekleri sunulur; bu da onların soyut değerleri somutlaştırmalarına ve içselleştirmelerine katkı sağlar (Cadden, 2015; Nikolajeva, 2014). Öğretmen ve ebeveynler, çocuk kitaplarını empati, dürüstlük, saygı ve sorumluluk gibi değerlerin öğretilmesinde rehber araç olarak kullanabilirler (Sağlık ve Erbağcı, 2025; McGavock, 2007). Nitelikli çocuk kitapları, metin ve görsellerin bütüncül yapısıyla çocukların hem duygusal hem bilişsel gelişimini destekler. Görsel anlatımlar çocukların soyut kavramları anlamalarını kolaylaştırırken metinler ahlaki muhakeme süreçlerini besler (Durmaz ve Yorulmaz, 2022; Sipe, 2008). UNESCO (2015), erken yaşlarda değer temelli okuryazarlığın kültürlerarası anlayış, barış ve sürdürülebilir toplumların inşasında temel rol oynadığını vurgulamaktadır.

Türkiye bağlamında, Millî Eğitim Bakanlığı (MEB, 2017) tarafından belirlenen on temel kök değer (adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik ve yardımseverlik) değerler eğitiminin temelini oluşturmaktadır. 2024 yılında güncellenen Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni ise bu çerçeveyi genişleterek “Erdem-Değer-Eylem” yaklaşımını benimsemiştir (MEB, 2024). Bu yeni model, bireyin yalnızca akademik bilgiyle değil ahlaki bilinç, duygusal farkındalık ve toplumsal sorumlulukla donatılmasını hedeflemektedir. Bu yaklaşım, uluslararası alanda karakter eğitiminin bütüncül modelleriyle örtüşmektedir (Berkowitz ve Bier, 2005; Halstead ve Pike, 2006).

Değerler eğitimi ve çocuk kitapları üzerine yapılan ulusal çalışmalar, bu materyallerin çocukların karakter gelişimi üzerindeki etkisini açıkça ortaya koymaktadır. Ortaköylü ve Durukan (2023), Sessiz Sakin’in Gürültülü Maceraları serisinde öz denetim değerine sıkça vurgu yapıldığını; Ozan ve Yorulmaz (2023) ise Çocuk Kalbi kitabının değer aktarımında etkili bir kaynak olduğunu belirtmişlerdir. Kılav (2024), Eşit Masallar Serisi resimli çocuk kitaplarında yardımseverliğin en çok işlenen değer olduğunu saptamıştır. Bu çalışmalar arasında Elmer kitap serisi, değerler eğitimi açısından özel bir yere sahiptir (Ozan, 2023). Eker ve Eroğlu (2024), Elmer serisinin dostluk, sevgi, dürüstlük ve farklılıklara saygı gibi değerlere sıkça yer verdiğini Güvenç ve Güney (2024) ise serinin çocuk felsefesi bağlamında farklılıklara saygı değerini desteklediğini belirtmiştir. Ancak bu çalışmaların çoğu ya tek kitapla sınırlı kalmış ya da yalnızca metin analizine odak-

lanmıştır. Dolayısıyla Elmer kitap serisinin tamamının hem metin hem görseller açısından kök değerler bağlamında incelenmesi, erken çocuklukta değer aktarımının kapsamlı biçimde anlaşılmasına önemli katkı sağlayacaktır.

YÖNTEM

Hazırlanan derleme çalışması resimli çocuk kitaplarının metin ve görsellerinden çıkarılan kök değerleri belirlemeyi amaçlamıştır. Literatür taraması yapılarak ve ilgili araştırmalar ile karşılaştırılarak oluşturulmuştur.

Araştırmanın Modeli

Kavramların araştırma süreci boyunca yeniden yapılandırıldığı, sezgisel anlayışın ön planda tutulduğu ve verilerin örnekler, anılar, hikâyeler gibi doğal anlatılar aracılığıyla toplandığı araştırmalar genelleme amacı gütmeyen olguları derinlemesine anlamayı hedefleyen nitel araştırma yöntemi kapsamında ele alınır (Sönmez ve Alacapınar, 2011). Nitel araştırmalar bireylerin deneyimlerine, anlamlarına ve algılarına odaklanarak sosyal olguları doğal bağlamları içinde incelemeyi amaçlar (Patton vd., 2015). Bu yaklaşım, araştırmacıya olguların çok boyutlu doğasını keşfetme ve yorumlama esnekliği sağlar (Uğur ve Saylık, 2025).

Bu araştırmada temel nitel araştırma deseni kullanılmıştır. Bu desen, incelenen olgunun doğal bağlamında derinlemesine ve anlam odaklı olarak anlaşılmasını amaçlar. Araştırmada, nicel ölçümler yerine metin ve görsel materyaller üzerinden veriler toplanmış ve katılımcıların ya da materyalin yüklediği anlamlar üzerinde durulmuştur. Temel nitel araştırma deseni esnek bir yapıya sahip olup süreç içinde ortaya çıkan yeni temaların analizine olanak sağlar. Bu desen, belirli bir olgu ya da durumun nasıl anlamlandırıldığını katılımcıların bakış açısından derinlemesine incelemeyi amaçlayan bir yaklaşımdır (Merriam, 2018). Creswell'e (2017) göre bu desen, sosyal olguların karmaşık yapısını betimlemeyi ve yorumlamayı amaçlayan esnek bir çerçeve sunar. Bu desende veriler genellikle görüşme, gözlem ve doküman analizi gibi nitel tekniklerle toplanır, elde edilen verilerden kategoriler ve temalar oluşturularak yorumlayıcı sonuçlara ulaşılır (Yıldırım ve Şimşek, 2021).

Bu araştırmada, çocuk kitaplarındaki değerlerin nasıl sunulduğunu belirlemek ve bu sunumun altındaki sebepleri derinlemesine anlamlandırmak, Elmer resimli çocuk kitaplarında yer alan kök değerleri incelemek amacıyla “temel nitel araştırma” deseni tercih edilmiştir. Bu desen, kitapların görsellerinin betimsel bir anlayışla yorumlanmasına olanak sağlamıştır. Araştırma süreci boyunca veriler doküman incelemesi yoluyla toplanmış, kitabın metinlerinden elde edilen bulgular içerik analizi ile değerlendirilmiştir. Böylece erken çocukluk dönemine yönelik değer aktarımının Elmer kitapları aracılığıyla nasıl yapılandırıldığına ilişkin derinlemesine bir kavrayış geliştirilmiştir.

Çalışma Grubu

Çalışma grubu için seçilen örnek üzerinde görüş bildirilen, somut ve ulaşılabilir evren, çalışma grubunu oluşturur (Karasar, 2004). David Mckee'nin yazdığı 14 adet resimli Elmer çocuk kitabı araştırmanın çalışma grubunu oluşturmaktadır. Bu kitaplar: Elmer Kar Keyfi, Elmer Rüzgârda, Elmer ve Gül, Elmer Sel Baskını, Elmer ve Wilbur, Elmer, Elmer Fillerin Yarışı, Elmer ve Büyükbaba Eldo, Elmer ve Balinalar, Elmer ve Kelebek, Elmer ve Yeni Bir Macera, Elmer'ın Özel Günü, Elmer ve Canavar, Elmer ve Su Aygırları'dır.

Verilerin Toplanması

Araştırmada, kitaplarda yer alan değerlerin belirlenmesi sürecinde Millî Eğitim Bakanlığı (2017) tarafından ortaya konan on kök değer ve bu değerlere yönelik tutum ve davranış kontrol listesi ölçüt olarak kullanılmıştır. Bu kontrol listesi Tablo 1'de gösterilmiştir:

Tablo 1

Kök Değer Kontrol Listesi

Değerler	Değerlerle İlişkili Bazı Tutum ve Davranışlar
Adalet	Adil olma, eşit davranma, paylaşma
Dostluk	Diğerkâmlık, güven duyma, anlayışlı olma, dayanışma, sadık olma, vefalı olma, yardımlaşma
Dürüstlük	Açık ve anlaşılır olma, doğru sözlü olma, güvenilir olma, sözünde durma
Öz denetim	Davranışlarını kontrol etme, davranışlarının sorumluluğunu üstlenme, öz güven sahibi olma, gerektiğinde özür dileme
Sabır	Azimli olma, tahammül etme, beklemeyi bilme
Saygı	Alçak gönüllü olma, başkalarına kendine davranılmasını istediği şekilde davranma, diğer insanların kişiliklerine değer verme, muhatabının konumunu, özelliklerini ve durumunu gözetme
Sevgi	Aile birliğine önem verme, fedakârlık yapma, güven duyma, merhametli olma, vefalı olma
Sorumluluk	Kendine, çevresine, vatanına, ailesine karşı sorumlu olma; sözünde durma, tutarlı ve güvenilir olma, davranışlarının sonuçlarını üstlenme
Vatanseverlik	Çalışkan olma, dayanışma, kurallara ve kanunlara uyma, sadık olma, tarihsel ve doğal mirasa duyarlı olma, toplumu önemseme
Yardımseverlik	Cömert olma, iş birliği yapma, merhametli olma, misafirperver olma, paylaşma

Tablo 1’de yer alan adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik ve yardımseverlik kök değerleri, değerlere ilişkin tutum ve davranışlar esas alınarak kitap serisinde bulunmaya çalışılmıştır. Ayrıca bu değerlerin metin içinde doğrudan kullanılması da o değeri içerdiği anlamına gelmiştir. Araştırmada 14 resimli çocuk kitabı, birden fazla araştırmacı tarafından iki kere okunarak metin ve görsellerindeki kök değerler belirlenmiştir. Belirlenen kök değerler arasında farklı uzmanların görüşleri alınarak görüş birliği ve görüş ayrılığı olan durumlar tespit edilmiştir.

Geçerlik, Güvenirlik ve Araştırmanın İnandırıcılığı

Nitel araştırma geleneğinde, nicel çalışmalarda kullanılan geçerlik ve güvenilirlik kavramlarının yerini inandırıcılık, aktarılabilirlik, tutarlılık ve teyit edilebilirlik kavramları almıştır. Bu anlayış, nitel araştırmanın doğasına uygun olarak araştırma sürecinde şeffaflık, derinlik ve güvenilirliği ön plana çıkarmayı amaçlamaktadır (Yıldırım & Şimşek, 2021). Araştırmanın inandırıcılığı, sürecin açık ve şeffaf bir biçimde yürütülmesini ve sonuçların başka araştırmacılar tarafından teyit edilebilir olmasını gerektirir. Bu doğrultuda, araştırmacı Elmer kitap serisine ait dokümanlarla uzun süreli ve tekrarlı biçimde etkileşimde bulunmuştur. İncelenen kitaplar araştırmacının derslerinde sıklıkla kullandığı materyaller olduğundan, hem içerik hem görsellerle derinlemesine bir aşinalık geliştirilmiştir. Bu uzun süreli etkileşim, verilerin yorumlanmasında doğruluk ve derinlik sağlamıştır.

Ayrıca, araştırmacılar görsel verilerin analizini eleştirel bir bakış açısıyla gerçekleştirebilmek amacıyla resim analizi eğitimi almışlardır. Bu durum, görsel verilerin değerlendirilmesinde sistematik ve bilinçli bir yaklaşım geliştirilmesine katkı sağlamıştır. Araştırmanın inandırıcılığını güçlendirmek amacıyla doküman incelemesi süreci alan uzmanları tarafından da değerlendirilmiştir.

Uzman incelemesi süreci şu şekilde yürütülmüştür:

1. Araştırmacılar tarafından farklı zamanlarda okunan kitaplar metin ve görsel açıdan ayrı ayrı analiz edilmiştir.
2. Değerler eğitimi alanında uzman bir araştırmacı kitapları yeniden inceleyerek metinlerde ve görsellerde yer alan değerleri belirlemiştir.
3. Değerler eğitimi dersi veren bir öğretim elemanı ile çevrim içi toplantılar düzenlenmiş ve elde edilen kodlamalar arasındaki görüş birliği ve ayrılıkları tartışılmıştır.

Araştırmada kuramsal çerçeveye dayalı bir ön kod listesi kullanılmıştır. Bu kodlar için Tablo 1’de yer alan kök değer listesi kullanılmıştır. Değerlerin tanımlanmasında “gözlemlenebilir davranış göstergeleri” esas alınmıştır. Örnek olarak metinde geçen “adil olma, eşit davranma, paylaşma” tutumları adalet değeri ile ilişkilendirilmiştir. Bunlar kök değer listesinde açıklanmıştır. Ayrıca değer ismi

doğrudan geçiyorsa yine o değer içinde değerlendirilmiştir. Diğer uzmanlar da bu listeye göre değerlendirmelerini yapmıştır. Metin analizinde değerler; karakterlerin diyalogları, iç sesleri veya anlatıcının ifadeleri üzerinden tespit edilmiştir. Görsel analizde ise metinde açıkça belirtilmeyen örtük mesajlar incelenmiştir. Örnek olarak bulgular kısmında da yer alan “yardımlaşma” değeri bulunurken görseldeki tüm detaylar incelenmiştir. Tüm fillerin bir araya gelerek yoldaki kayaları kaldırması, değerın sadece bireysel bir yardım değil bir grup dayanışması ve iş birliği olarak kurgulandığını göstermektedir. Fillerin fiziksel çabası ve yüz ifadeleri, okuyucuya “birlikte başarabilme” mesajını iletmektedir. Kontrol listesinde iş birliği yapma tutumu yardımlaşma değeri ile ilişkilendirilmektedir.

Çalışmada, verilerin analizinde kodlayıcılar arası güvenilirliğin ve genel araştırma tutarlılığının sağlanabilmesi için Miles ve Huberman’ın (1994) geliştirdiği formülden yararlanılmıştır:

$$\text{Güvenirlik} = \frac{\text{Görüş Birliği}}{\text{Görüş Birliği} + \text{Görüş Ayrılığı}}$$

Metin analizleri için hesaplanan güvenilirlik oranı 0,87, görsel analizler için hesaplanan oran ise 0,79 olarak bulunmuştur. Her iki oran da %70’in üzerinde olduğundan, kodlayıcılar arasındaki uyumun kabul edilebilir düzeyde olduğu söylenebilir (Miles ve Huberman, 1994).

Araştırmanın inandırıcılığını artırmak amacıyla hazırlanan kontrol listesi ve analiz edilen kitaplardan seçilen örnek kodlamalar, alanında uzman bir akademisyen tarafından incelenmiş ve "değerleri temsil etme gücü" onaylanmıştır. Kitaplar sadece yüzeysel olarak değil metin ve resim arasındaki anlamsal ilişkiyi çözecek şekilde defalarca okunarak derin odaklı veri toplama yapılmıştır.

Araştırmanın aktarılabilirliğini artırmak amacıyla, çalışma süreci ve analiz adımları ayrıntılı biçimde betimlenmiş, okuyucuların benzer araştırmaları farklı bağlamlarda yürütebilmelerine olanak tanıyacak açıklıkta sunulmuştur (Merriam, 2018). Analiz edilen her bir değerın kitapta nasıl geçtiği ve okuyucuya sunulduğu bağlam doğrudan alıntılar ve görsel betimlemelerle sunularak ayrıntılı betimleme yapılmıştır.

Tutarlılık (dependability) açısından, araştırma süreci dışarıdan tarafsız bir gözle değerlendirilmiştir. Bu kapsamda, tüm çalışma süreci okul öncesi eğitimi alanında görev yapan bağımsız bir öğretim elemanına sunulmuş, süreçle ilgili toplantılar yapılarak analizlerin tutarlılığı kontrol edilmiştir. Ayrıca çalışmanın uygulayıcıları arasındaki görüş birliği ve görüş ayrılıklarının dengesine bakılmıştır.

Son olarak teyit edilebilirlik (confirmability) ilkesi doğrultusunda, araştırmanın tüm verileri, analiz notları ve doküman kayıtları sistematik biçimde arşivlenmiş ve gerektiğinde incelenebilir şekilde saklanmıştır. Böylece araştırmanın bulgularının kişisel ön yargılardan arındırılmış, nesnel temellere dayalı olduğu güvence altına alınmıştır.

Verilerin Analizi

Nitel veri analizi, verilerin sistematik biçimde çözümlenmesi ve anlamlandırılması sürecidir. Bu analiz türü, araştırmacının topladığı veriler arasındaki örüntüleri, benzerlikleri ve farklılıkları ortaya çıkararak derinlemesine bir kavrayış geliştirmesini sağlar (Creswell ve Plano Clark, 2020). Nitel veri analizinde veriler yalnızca sınıflandırılmaz aynı zamanda yorumlanarak, olguların daha geniş bir bağlamda nasıl anlam kazandığı açıklanır (Merriam, 2018). Bu süreçte, metinlerde yer alan ifadeler belirli kategorilere ayrılır, bu kategoriler arasındaki ortak noktalar kodlar aracılığıyla belirlenir ve temalar oluşturularak bulgular sistematik biçimde sunulur (Miles ve Huberman, 1994).

Bu çalışmada, Elmer kitap serisinde yer alan metin ve görsellerdeki kök değerlerin tespit edilmesi amacıyla içerik analizi yaklaşımı benimsenmiştir. İçerik analizi, yazılı ve görsel verilerin anlamlı kategoriler ve temalar çerçevesinde düzenlenip yorumlanmasına imkân veren sistematik bir yöntemdir. Yıldırım ve Şimşek'e (2021) göre içerik analizi, verilerin kodlanması ve kategorilere ayrılması yoluyla anlamlı bir yapıya dönüştürülmesi sürecidir. Bu analiz süreci, verilerin yalnızca betimlenmesini değil aynı zamanda bu verilerden temalar geliştirilmesini de içerir.

Araştırmacılar ve alan uzmanları, Elmer kitaplarında açıkça ifade edilen (doğrudan) ve örtük biçimde aktarılan (dolaylı) değerleri belirlemek için değerler kontrol listesi kullanmışlardır. Metinlerde tespit edilen değerler kodlanmış, benzer kodlar bir araya getirilerek kategoriler oluşturulmuş ve bu kategorilerden temalar geliştirilmiştir. Her bir temanın sıklık oranı yüzdelik olarak hesaplanmış, böylece kitapların değer aktarımı açısından ne ölçüde zengin oldukları belirlenmiştir. Bu süreç, içerik analizinin sistematik yapısı sayesinde verilerin güvenilirliğini ve tutarlılığını artırmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2021).

Elmer kitaplarındaki görsellerin analizi ise betimsel analiz yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Betimsel analiz, görsel verilerin anlamlandırılması ve görsellerde yer alan mesajların sistematik biçimde çözümlenmesini sağlar (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Bu analiz türü, yüzeysel betimlemelerin ötesine geçerek, görsellerin içerdiği temaların daha derinlemesine açıklanmasına olanak tanır (Yıldırım ve Şimşek, 2021). Araştırmacılar, görselleri “değerler kontrol listesi” temelinde inceleyerek görsellerde temsil edilen değerleri belirlemiş; bu değerlerin sıklıklarını

yüzdelerle oranlarla ifade etmiştir. Böylece, görsellerin değer aktarımındaki rolü sayısal olarak da desteklenmiştir.

Veri analiz süreci, araştırmanın nesnellliğini ve tutarlılığını sağlamak amacıyla çoklu uzman değerlendirmesiyle yürütülmüştür. İlk olarak, kitapların metin ve görselleri araştırmacılar tarafından farklı zaman dilimlerinde incelenmiştir. Ardından aynı kitaplar üç alan uzmanı (değerler eğitimi alanında bir öğretim görevlisi, değerler eğitimi uzmanı ve okul öncesi öğretmeni) tarafından bağımsız olarak değerlendirilmiştir. Araştırmacının resim analizi sertifikasına sahip olması, görsellerin yorumlanmasında eleştirel ve teknik bir bakış açısı geliştirmesine katkı sağlamıştır.

Araştırmanın son aşamasında, araştırmacılar ve alan uzmanları tarafından yapılan kodlamalar karşılaştırılmış, görüş birliği ve görüş ayrılığı bulunan durumlar tespit edilmiştir. Ortak değerlendirmeler sonucunda temalar son hâline getirilmiş ve ulaşılan bulgular sistematik bir biçimde raporlanmıştır. Bu çoklu değerlendirme süreci, araştırmanın inandırıcılığını (credibility) artırmış ve bulguların güvenirliğini güçlendirmiştir (Miles ve Huberman, 1994).

BULGULAR

Araştırmada, David McKee'nin kaleme aldığı Elmer serisine ait Elmer Kar Keyfi adlı kitabının metinlerinde 7 kök değer, görsellerinde 8 kök değere rastlanmıştır. Elmer Rüzgârda adlı kitabının metinlerinde 14 kök değer, görsellerinde ise 15 kök değere rastlanmıştır. Elmer ve Gül kitabının metinlerinde 15 kök değer, görsellerinde ise 14 kök değere rastlanmıştır. Elmer Sel Baskını adlı kitabın metinlerinde 16 kök değer, görsellerinde ise 14 kök değere rastlanmıştır. Elmer ve Wilbur adlı kitabın metinlerinde 9 kök değer, görsellerinde ise 10 kök değere rastlanmıştır. Elmer adlı kitabın metinlerinde 9 kök değer, görsellerinde ise 6 kök değere rastlanmıştır. Elmer Fillerin Yarışı adlı kitabın metinlerinde 12 kök değer, görsellerinde 6 kök değere rastlanmıştır. Elmer ve Büyükbaba Eldo adlı kitabın metinlerinde 14 kök değer, görsellerinde 12 kök değere rastlanmıştır. Elmer ve Balinalar adlı kitabın metinlerinde 11 kök değer, görsellerinde 12 kök değere rastlanmıştır. Elmer ve Kelebek adlı kitabın metinlerinde 13 kök değer, görsellerinde ise 12 kök değere rastlanmıştır. Elmer ve Yeni Bir Macera adlı kitabın metinlerinde 15 kök değer, görsellerinde ise 9 kök değere rastlanmıştır. Elmer'in Özel Günü adlı kitabın metinlerinde 22 kök değer, görsellerinde ise 14 kök değere rastlanmıştır. Elmer ve Canavar adlı kitabın metinlerinde 16 kök değer, görsellerinde ise 9 kök değere rastlanmıştır. Elmer ve Su Aygırları adlı kitabın metinlerinde 20 kök değer, görsellerinde ise 14 kök değere rastlanmıştır. Araştırmada, Elmer kitaplarının metinlerinde 194 farklı noktada kök değerlere ilişkin bulgular tespit edilmiştir. En fazla yer verilen değerlerin saygı (f=39) ve dostluk (f=36) olduğu belirlenmiştir. Diğer değerler ise sırasıyla yardımseverlik (f=29),

öz denetim (f=24), sevgi (f=22), sabır (f=15), sorumluluk (f=11), adalet (f=9) ve dürüstlük (f=6) olarak sıralanmaktadır. Vatanseverlik (f=3) değeri ise en az temsil edilen kök değer olmuştur. Bu çalışmada, Elmer serisine ait kitaplar değerler eğitimi açısından incelenmiş; metinlerde yer alan değerlerin türleri, en fazla görülen kök değer ve toplam bulunan değerler, bulunma sıklıkları ve yüzdelik dağılımları Tablo 2’de sunulmuştur:

Tablo 2
Elmer Kitaplarının Metinlerinde Bulunan Kök Değerler

Kitabın adı	Kitabın Metinlerinde Bulunan Kök Değerler	Metinlerde En Fazla Bulunan Kök Değer	f	Toplam Bulunan Değerler	%
Elmer Kar Keyfi	Dostluk, Sabır, Yardımseverlik, Öz denetim, Dürüstlük	Dostluk	3	7	43
Elmer Rüzgârda	Sevgi, Yardımseverlik, Dostluk, Öz denetim, Dürüstlük, Sabır	Sevgi	4	14	28,57
Elmer ve Gül	Saygı, Dostluk, Yardımseverlik, Sevgi, Sorumluluk	Saygı	7	15	47
Elmer Sel Baskını	Yardımseverlik, Dostluk, Öz denetim, Sabır, Saygı, Dürüstlük, Sorumluluk, Sevgi	Yardımseverlik Dostluk	4 4	16	25 25
Elmer ve Wilbur	Yardımseverlik, Dostluk, Öz denetim, Sorumluluk, Dürüstlük, Sevgi, Saygı	Yardımseverlik	3	9	33
Elmer	Sevgi, Saygı, Dostluk, Öz denetim, Sabır, Adalet	Sevgi	3	9	33
Elmer Fillerin Yarışı	Dostluk, Saygı, Öz denetim, Sorumluluk, Adalet, Sabır, Sevgi	Dostluk	4	12	33
Elmer ve Büyükbaba Eldo	Saygı, Sevgi, Öz denetim, Dostluk, Yardımseverlik, Dürüstlük, Sabır, Adalet	Saygı Sevgi	3 3	14	21 21
Elmer ve Balinalar	Saygı, Yardımseverlik, Sevgi, Sabır	Saygı	6	11	55
Elmer ve Kelebek	Yardımseverlik, Saygı, Dostluk, Öz denetim, Sevgi	Yardımseverlik	5	13	38
Elmer ve Yeni Bir Macera	Saygı, Adalet, Sabır, Öz denetim, Sevgi, Dostluk, Vatanseverlik, Yardımseverlik	Saygı Adalet	3 2	15	20 13
Elmer’ın Özel Günü	Saygı, Öz denetim, Adalet, Vatanseverlik, Sevgi, Sabır, Yardımseverlik, Dürüstlük, Sorumluluk, Dostluk	Saygı Öz denetim	5 4	22	23 18

Elmer ve Canavar	Dostluk, Öz denetim, Sorumluluk, Saygı, Sevgi	Dostluk Öz denetim	7 4	16	44 25
Elmer ve Su Aygırları	Yardımsızlık, Saygı, Sabır, Sorumluluk, Dostluk, Öz denetim, Adalet	Yardımsızlık Saygı	5 4	20	25 20

Tablo 2’ye göre Elmer kitap serisinde tüm kök değerlere yer verildiği görülmektedir. Kitaplarda en fazla saygı değerine yer verildiği görülmektedir. Metinlerde yer alan bu değerlerin bazıları doğrudan alıntı şeklinde aşağıda sunulmuştur:

SAYGI

Metinde saygı değeri; alçakgönüllü olma, diğer canlılara değer verme, gerektiğinde teşekkür etme, nezaket kurallarına uyma ile ilişkilendirilmiştir.

“Elmer ve Kelebek” kitabından:

Kelebek Elmer’a teşekkür etti. “Ben delikteyken dal önüme düştü” dedi. “Belki bir gün sana olan borcumu ödeyebilirim”

“Hiç önemli değil Kelebek” dedi Elmer. (s.6)

DOSTLUK

Analiz bulgularına göre, metinde dostluk değeri yalnızca kişiler arası ilişkiler bağlamında değil, aynı zamanda dayanışma ve diğerkâmlık gibi toplumsal erdemlerle birlikte anlam kazanmıştır.

“Elmer ve Yeni bir macera” kitabından:

Filler nehrin karşı kıyısından, “Yaşasın!” diye bağırdılar. “İşe yaradı. Elmer’ımıza yeniden kavuştuk.” Bütün filler “Elmer, Elmer, Elmer,” diye tempo tutmaya başladı. (s.20)

ÖZ DENETİM

Metinlerde, öz denetim değeri, bireylerin yalnızca davranışlarını kontrol edebilme yetenekleriyle değil aynı zamanda uygun durumlarda özür dileme ve hatalarını kabul etme tutumlarıyla da ilişkilendirilmiştir.

“Elmer’in Özel Günü” kitabından;

“Özür dilerim” dedi Elmer.(s.4)

SORUMLULUK

Metinde sorumluluk değeri; güvenilir olma ve sözünde durma, arkadaşına, ailesine karşı sorumlu hissetme ile ilişkilendirilmiştir.

“Elmer ve Canavar” kitabından:

“Benimle gel Elmer. “Ben sana göz kulak olurum.”(s.16)

Araştırma kapsamında, Elmer kitaplarının görselleri incelendiğinde 156 farklı kök değer bulgusuna rastlanmıştır. En yüksek temsil edilen değerler dostluk (f=67) ve sevgi (f=35) olarak saptanmıştır. Bunun ardından yardımseverlik (f=24), sabır (f=11), saygı (f=7), öz denetim (f=6), adalet (f=4) ve sorumluluk (f=2) değerleri gelmektedir. Dürüstlük ve vatanseverlik değerleri ise görsellerde yer almamıştır. Elmer serisi kitaplarının görsellerinde tespit edilen değer türleri, en fazla görülen kök değerler, bulunma frekansları ve yüzdelik dağılımları Tablo 3 aracılığıyla sunulmuştur.

Tablo 3*Elmer Kitaplarının Görsellerinde Bulunan Kök Değerler*

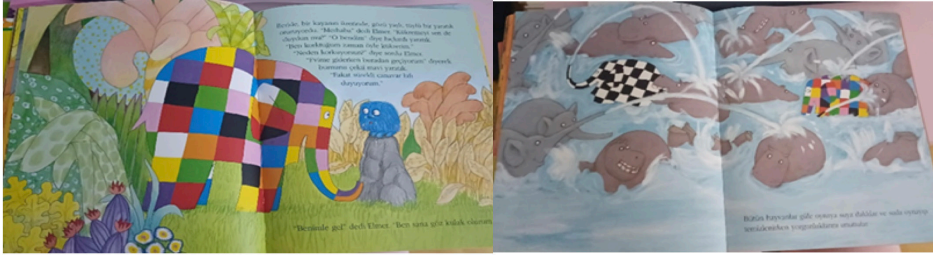
Kitabın Adı	Kitabın Görsellerinde Bulunan Kök Değerler	Görsellerde En Fazla Bulunan Kök Değer	f	Toplam Bulunan Değerler	%
Elmer Kar Keyfi	Sevgi, Dostluk, Sabır	Sevgi	4	8	50
Elmer Rüzgârda	Dostluk, Sevgi, Yardımseverlik	Dostluk	9	15	60
Elmer ve Gül	Dostluk, Sevgi, Sorumluluk, Saygı, Yardımseverlik	Dostluk	7	14	50
Elmer Sel Baskını	Dostluk, Yardımseverlik, Sevgi, Sabır	Dostluk	6	43	43
Elmer ve Wilbur	Sevgi, Dostluk, Yardımseverlik, Sabır, Saygı	Yardımseverlik	4	14	29
Elmer	Sevgi, Dostluk	Sevgi	3	10	30
Elmer Fillerin Yarışı	Sevgi, Dostluk	Sevgi	4	6	67
Elmer Fillerin Yarışı	Adalet, Dostluk, Yardımseverlik, Sevgi	Adalet	2	33	33
Elmer ve Büyükbaba Eldo	Dostluk, Öz denetim, Saygı, Sevgi, Sabır	Dostluk	2	6	33
Elmer ve Balinalar	Dostluk, Öz denetim, Saygı, Sevgi, Sabır	Dostluk	7	12	58
Elmer ve Balinalar	Yardımseverlik, Sevgi Dostluk, Öz denetim, Sabır	Yardımseverlik	3	25	25
Elmer ve Balinalar	Yardımseverlik, Sevgi Dostluk, Öz denetim, Sabır	Sevgi	3	25	25
Elmer ve Balinalar	Yardımseverlik, Sevgi Dostluk, Öz denetim, Sabır	Dostluk	3	12	25

Elmer ve Kelebek	Yardıms severlik, Dostluk, Sevgi, Öz denetim, Sabır	Yardıms severlik	5		42
		Dostluk	4	12	33
Elmer ve Yeni Bir Macera	Dostluk, Saygı, Adalet, Sevgi	Dostluk	4	9	44
Elmer’in Özel Günü		Dostluk	6		43
Elmer ve Canavar	Sevgi Dostluk Sabır Öz denetim	Yardıms severlik	4	14	29
		Sevgi	4		44
Elmer ve Su Aygırları	Dostluk, Yardıms severlik, Saygı, Sabır, Sevgi, Sorumluluk	Dostluk	3	9	33
		Dostluk	8	14	57

Tablo 3’e göre, Elmer serisinin görsellerinde dürüstlük ve vatanseverlik kök değerleri yer almamaktadır. Öte yandan, dostluk değeri görsellerde en çok temsil edilen kök değer olarak dikkat çekmektedir. Görsellerde yer alan bu değerlerden bazıları fotoğraf şeklinde; açıklaması metin şeklinde aşağıda sunulmuştur:

Şekil 1

Sevgi Değerine Ait Görseller

Görsellerde sevgi değeri; merhametli olma, güven duyma, arkadaşlarına şakalar yapma, vefalı olma ile ilişkilendirilmiştir. Görseller incelendiğinde ağlayan bir canavara Elmer’in merhametle yaklaştığını görmekteyiz. Diğer görselde ise Elmer, Wilbur ve diğer fillerin hortumlarıyla su fışkırtarak mutlu bir şekilde oynadıklarını görmekteyiz.

Şekil 2

Dostluk Değerine Ait Görseller

Görsel analiz bulgularına göre dostluk değeri, diğerkâmlık, güven duyma, anlayışlı olma, dayanışma, birlikte hareket etme ve arkadaş canlısı olma tutumlarıyla bağlantılı olarak temsil edilmiştir. Farklı türden hayvanların bir arada yaşadığını gösteren sahnelerde, Elmer ve Wilbur'u izleyen fil sürüsünün dayanışma içinde hareket ettiği açıkça görülmektedir.

Şekil 3

Yardımlaşma Değerine Ait Görseller

Görsel analiz bulgularına göre, yardımseverlik değeri, bireylerin iş birliği yapma, misafirperver davranma, birbirine yardım etme ve cömert olma davranışlarıyla temsil edilmiştir. Örnek olarak, Elmer ve Wilbur ile diğer fillerin kayaları birlikte taşıdığı, farklı bir sahnede ise birbirlerine yardım ederek boyama etkinliği gerçekleştirdiği gözlenmiştir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Çocukluk dönemi, bireyin karakterinin ve temel değerlerinin şekillendiği kritik bir evredir ve bu süreçte kazandırılan değerler, çocukların toplumsal hayata uyum sağlamasında, empati geliştirmesinde ve sağlıklı ilişkiler kurmasında belirleyici rol oynar (Weare ve Gray, 2003). Araştırma bulguları, Elmer kitap serisinin hem metin hem de görsellerinde çok sayıda kök değer içerdiğini ortaya koymaktadır. Metinlerde 194, görsellerde 156 değer belirlenmiş olup metinlerde en fazla saygı, görsellerde ise dostluk ön plana çıkmıştır. Bu durum, kitapların çocuklara değer-

leri çok boyutlu bir biçimde aktardığını ve hem metin hem görsel aracılığıyla öğrenmeyi desteklediğini göstermektedir.

Elmer kitaplarında öne çıkan bir özellik de farklılık temasıdır. Elmer’in diğer fillerden farklı olması, çocuklara başkalarının farklılıklarını kabul etme, saygı gösterme ve ön yargısız bakış açısı geliştirme fırsatı sunar. Baldwin (2018) ve Choi (2025) gibi araştırmacılar, küçük çocukların farklılıkları değerlendirirken rehberliğe ihtiyaç duyduğunu ve bu tür hikâyelerin bu süreçte önemli bir rol oynadığını belirtmektedir. Bu bağlamda, Elmer kitapları çocuklarda kültürlerarası farkındalık, hoşgörü ve empati gibi değerlerin pekişmesine katkıda bulunabilir (López-Valero vd., 2025).

Son yıllarda yapılan çalışmalar, hayvan karakterlerin yer aldığı hikâyelerin çocukların ahlaki, sosyal ya da bilişsel öğrenmelerinde insan karakterli hikâyeler kadar etkili olmayabileceğini göstermektedir. Özellikle Larsen, Lee ve Ganea’nın (2017) çalışmasında, insan karakterlerin yer aldığı hikâyeleri dinleyen çocukların paylaşım davranışlarında anlamlı bir artış görülürken, antropomorfik hayvan karakterlerin bulunduğu hikâyelerde bu etki gözlenmemiştir. Benzer biçimde, Russell (2022) da gerçekçi (insan) karakterlerin, çocuklarda prososyal davranışların gelişimini desteklemede hayvan karakterlere kıyasla daha güçlü bir etki yarattığını belirtmiştir. Ganea ve arkadaşlarının (2014) araştırması ise, antropomorfik hayvanların yer aldığı resimli kitapların çocukların hayvanlar hakkındaki biyolojik bilgileri öğrenmesini zorlaştırabileceğini ortaya koymuştur. Bu bulgular, hayvan karakterlerin özellikle soyut ya da ahlaki mesajların aktarımında her zaman insan karakterler kadar etkili olmayabileceğine işaret etmektedir. Bununla birlikte, literatürde hayvan karakterlerin çocuk gelişimi açısından önemli katkılar sunduğunu ileri süren çalışmalar da bulunmaktadır. Nitekim Burke ve Copenhaver (2004), Heintzman (2014), Peker ve Ahi (2019) ile Baş ve Ucuzsatar (2020) gibi araştırmacılar, hayvan karakterlerin çocukların sosyal ve duygusal gelişimlerini desteklediğini, empati kurmalarını kolaylaştırdığını ve doğaya karşı duyarlılık geliştirdiklerini vurgulamaktadır. Bu bağlamda, resimli çocuk kitaplarında hayvan karakterlerin kullanımı tartışmalı bir alan olmakla birlikte pedagojik açıdan işlevsel bir araç olarak değerlendirilmektedir. Elmer kitaplarında olduğu gibi hayvan karakterlerin eğlendirici yönü çocukların ilgisini çekerken; farklılıkların kabulü, yardımlaşma ve sorumluluk gibi değerlerin doğal bir bağlamda aktarılmasına da olanak sağlamaktadır. Örneğin Elmer’in arkadaşlarına yardım etmesi, farklılıkları kabul etmesi ve sorumluluk göstermesi gibi davranışlar, çocukların bu değerleri gözlemleyerek ve özdeşim kurarak öğrenmelerine katkı sunmaktadır.

Diğer çocuk kitaplarıyla yapılan karşılaştırmalar, değerlerin aktarımında karakter ve hikâye yapısının önemini göstermektedir. Sara Şahinkanat ve Feridun Oral’ın

eserlerinde yardımseverlik, dostluk ve sevgi değerleri baskın iken saygı, dürüstlük, adalet ve vatanseverlik daha sınırlı yer bulmaktadır (Duyar, 2021; Durmaz ve Yorulmaz, 2022). Benzer biçimde Elmer serisinde de dostluk, yardımseverlik ve sevgi gibi değerler öne çıkarken görsellerde dürüstlük ve vatanseverlik sınırlı kalmıştır. Bu durum, çocukların değerleri öğrenmesinde metinlerin ve görsellerin birbirini tamamlayan bir rol oynadığını göstermektedir.

Ayrıca resimli çocuk kitaplarının etkisi yalnızca değerlerin aktarımıyla sınırlı değildir. Burke ve Copenhaver (2004) ve Heintzman (2014), hikâyelerdeki karakterlerin ve olayların çocukların sosyal davranışlarını modellemede ve eleştirel düşünme becerilerini geliştirmede rol oynadığını belirtmektedir. Elmer kitapları, farklılık ve iş birliği temalarını işlerken çocukların problem çözme, sosyal etkileşim ve empati becerilerini desteklemektedir. Bu durum kitapların sadece bireysel değer kazandırmakla kalmayıp çocukların toplumsal uyumlarını ve kolektif davranışlarını da şekillendirdiğini göstermektedir.

Araştırma bulguları, değerler eğitimi açısından öğretmen, aile ve okul iş birliğinin önemini bir kez daha ortaya koymaktadır. Değerler eğitiminde öğretmenlerin pedagojik yeterliliği, hikâyeler ve oyunlar aracılığıyla değerleri etkili biçimde aktarabilmelerini sağlar (Berk, 2021). Ailelerin sürece dahil edilmesi, çocukların öğrenilen değerleri günlük yaşamda pekiştirmelerini destekler. Ayrıca kültürel bağlam ve toplumsal çevre çocukların değerleri anlamlandırmasında etkili bir faktördür (López-Valero vd., 2025).

Son olarak Elmer kitap serisinin metin ve görsellerinin birlikte değerlendirilmesi, çocukların değerleri bütüncül bir şekilde öğrenmesini sağlamaktadır. Metin ve görsellerin birlikte kullanımı çocukların hem bilişsel hem duygusal olarak değerleri içselleştirmelerini kolaylaştırmakta ve öğretmenlerin değerler eğitiminde materyal seçimini güçlendirmektedir. Bu bulgular, değerler eğitiminde resimli kitapların sistematik ve bütüncül bir şekilde kullanılmasının önemini ortaya koymaktadır (Baldwin, 2018; López-Valero vd., 2025).

Elmer kitap serisinin metin ve görselleri, çocuklara değerlerin aktarılmasında etkili bir araç olarak öne çıkmaktadır. Araştırma bulgularına göre, metinlerde tüm kök değerlere yer verilmiş; görsellerde ise dürüstlük ve vatanseverlik değerleri sınırlı bulunmuştur. Metinlerde saygı, görsellerde ise dostluk en fazla görülen değerlerdir. Bu durum, kitapların çocuklara değerleri çok boyutlu ve bütüncül bir şekilde aktardığını göstermektedir (Baldwin, 2018; López-Valero vd., 2025). Hayvan karakterlerin kullanımı, çocukların empati, sosyal farkındalık ve farklılıklara saygı geliştirmelerine katkıda bulunmuştur. Farklılık teması, çocukların ön yargısız bir bakış açısı geliştirmelerini ve toplumsal uyumu anlamalarını desteklemektedir (Choi, 2025; Heintzman, 2014).

Araştırma bulgularına dayanarak, değerler eğitiminde uygulama ve politika geliştirmeye yönelik bazı öneriler sunulabilir. Öncelikle öğretmenler, değerler eğitimini hikâyeler, oyunlar, grup çalışmaları ve tartışma etkinlikleriyle desteklemeli; pedagojik becerilerini geliştirerek çocukların değerleri etkili biçimde öğrenmelerini sağlamalıdır (Berk, 2021). Aileler de bu sürece dâhil edilmeli, milli ve manevi değerlerin önemi evde vurgulanmalı ve okul-aile iş birliği güçlendirilmelidir. Böylece çocuklar öğrenilen değerleri günlük yaşamlarında pekiştirebilirler (López-Valero vd., 2025). Eğitim politikaları ve programlarında ise “Erdem-Değer-Eylem” çerçevesi doğrultusunda, değerler eğitimi programlarının erken çocukluktan itibaren uygulanması ve materyal çeşitliliğinin artırılması önerilmektedir. Hem metin hem de görsellerin birlikte kullanıldığı kaynaklar teşvik edilmeli, çocukların değerleri bütüncül olarak öğrenmeleri sağlanmalıdır. Ayrıca araştırmaların, metin ve görsellerin birlikte analiz edildiği kapsamlı çalışmaları içermesi değerler eğitiminde etkili yöntemlerin belirlenmesine katkı sağlayabilir ve farklı kültürel bağlamlarda karşılaştırmalı çalışmalar yapılması teşvik edilmelidir. Son olarak, resimli çocuk kitaplarında hayvan ve insan karakterlerin dengeli kullanımı, çocukların empati, sosyal davranış ve değer kazanımlarını artırabilir. Farklılık temalarıyla desteklenen hikâyeler, toplumsal farkındalığın güçlenmesine katkı sağlayabilir (Baldwin, 2018; Choi, 2025).

BEYANLAR

Etik Kurul İzni

Araştırmanın etik onaya ihtiyacı yoktur.

Yazarların Katkı Oranı

1. Yazar %60, 2. yazar %40

Çıkar Çatışması

Araştırmacıların, araştırma ile ilgili diğer kişi ve kurumlarla herhangi bir kişisel ve finansal çıkar çatışması yoktur.

Destek ve Teşekkür

Bu araştırmada herhangi bir kurum, kuruluş ya da kişiden destek alınmamıştır.

KAYNAKLAR

Akbaş, O. (2008). Değer eğitimi akımlarına genel bir bakış. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 6(16), 9-27.

Akto, A., ve Akto, S. (2020). Erken çocukluk ve değerler eğitimi. *Journal of International Social Research, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi* 13(74), 327.

Arabacı, M., ve Aydoğan, Y. (2025). Okul öncesi dönemde masal anlatıcılığı: öğ-

- retmen görüşleri ve uygulama deneyimleri. *Millî Eğitim Dergisi*, 54(246), 1109-1146.
- Aydoğdu, H., ve Alkan, E. (2020). Değerler eğitimi ve Behiç Ak'ın tavşan dişli bir gözlemcinin notlarında sevgi. *Millî Eğitim Dergisi*, 49(226), 185-204.
- Baldwin, C. (2018). *Children's understanding of differences: Development and education al implications*. London: Routledge.
- Baş, B., ve Ucuzsatar, N. (2020). Okul öncesi çocuk kitaplarındaki hayvan karakterlerin geliştirilme yolları açısından incelenmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 9(1), 336-353.
- Berk, L. E. (2021). *Child development* (11th ed.). Pearson.
- Berkowitz, M. W., & Bier, M. C. (2005). *Whatworks in charactereducation: A research-drivenguideforeducators*. Washington: CharacterEducationPartnership.
- Burke, C.L, Copenhaver, J.G (2004). Animals as people in children's literature. *Language Arts* 81(3): 205–213.
- Cadden, M. (2015). Reading for Learning: CognitiveApproachestoChildren'sLiteratureby Maria Nikolajeva. *Children'sLiteratureAssociationQuarterly*, 40(2), 202-204.
- Choi, Y. (2025). Picture boks and early childhood respect for diversity. *Korean Journal of Early Childhood Education*, 45(2), 123–138.
- Creswell, J. W. (2017). *Araştırma deseni, nitel, nicel ve karma yöntem yaklaşımları*. (S. B. Demir, Çev. Ed.). Eğiten.
- Creswell, J.W., & Plano Clark, V.L. (2020). *Karma yöntem araştırmaları tasarımı ve yürütülmesi*. (Çev. Y. Dede ve S. B. Demir Çev. Ed.). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Durmaz, M., ve Yorulmaz, B. (2022). Ödüllü resimli çocuk kitaplarındaki metin ve görsellerin değerler açısından incelenmesi. *Uluslararası Sosyal Bilimler ve Eğitim Dergisi*, 4(7), 519-548.
- Duyar, H. (2021). *Sara Şahinkanat'ın resimli çocuk kitaplarında değerler eğitimi* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Sakarya Üniversitesi.
- Eker, C., & Eroğlu, B. E. (2024). Okul öncesi öğrencileri için hazırlanan yeni nesil hikâye kitaplarının değerler eğitimi açısından incelenmesi. *Social Mentality and Researcher Thinkers Journal (Smart Journal)*, 10(1), 111-122.
- Ganea, P. A., Canfield, C. F., Simons-Ghafari, K., & Chou, T. (2014). Do cavies talk? The effect of anthropomorphic picture books on children's knowledge about animals. *Frontiers in psychology*, 5, 283.
- Grusec, J. E., & Hastings, P. D. (Eds.). (2015). *Handbook of socialization: Theory and research* (2nd ed.). Guilford Press.

Güvenç, E., ve Güney, M. (2024). Erken çocukluk döneminde felsefe ve değerler eğitimi. *Mehmet Akif Ersoy University Journal of Social Sciences Institute*, (40), 37-53.

Halstead, J. M., & Pike, M. A. (2006). *Citizenship and moral education: Values in action*. Routledge.

Heintzman, A. (2014). E is for Elephant: Jungle Animals in Late Nineteenth-Century British Picture Books. *Environmental History*, 19(3), 553–563. <http://www.jstor.org/stable/24690604>

Karasar, N. (2004). *Bilimsel araştırma yöntemi* (13. Baskı). Ankara:Nobel yayıncılık.

Kılav, C. E. D. (2024). “Eşit masallar serisi” adlı resimli çocuk kitaplarının değer iletimi açısından incelenmesi. *Social Mentality and Researcher Thinkers Journal (Smart Journal)*, 8(55), 45-53.

Lapsley, D. K., & Narvaez, D. (2006). Character education. In W. Damon & R. Lerner (Eds.), *Handbook of child psychology* (6th ed., pp. 248–296). Wiley.

Larsen, N. E., Lee, K., & Ganea, P. A. (2018). Do storybooks with anthropomorphized animal characters promote prosocial behaviors in young children?. *Developmental Science*, 21(3), e12590.

López-Valero, A., Hernández-Delgado, L., Jerez-Martínez, I., & Encabo-Fernández, E. (2025, January). Exploring family models and SDG number five in picture books. Dialogical alternatives for secondary education. In *Frontiers in Education* (Vol. 9, p. 1293889). Frontiers Media SA.

McGavock, K. L. (2007). Agents of reform?: Children’s literature and philosophy. *Philosophia*, 35(2), 129-143.

McKee, D. (2016). *Elmer kar keyfi*. İstanbul: Mikado Yayıncılık.

McKee, D. (2016). *Elmer rüzgârda*. İstanbul: Mikado Yayıncılık.

McKee, D. (2016). *Elmer ve gül*. İstanbul: Mikado Yayıncılık.

McKee, D. (2016). *Elmer sel baskını*. İstanbul: Mikado Yayıncılık.

McKee, D. (2017). *Elmer ve Wilbur*. İstanbul: Mikado Yayıncılık.

McKee, D. (2017). *Elmer*. İstanbul: Mikado Yayıncılık.

McKee, D. (2017). *Elmer: Fillerin yarışı*. İstanbul: Mikado Yayıncılık.

McKee, D. (2018). *Elmer ve büyükbaba Eldo*. İstanbul: Mikado Yayıncılık.

McKee, D. (2018). *Elmer ve balinalar*. İstanbul: Mikado Yayıncılık.

McKee, D. (2020). *Elmer ve kelebek*. İstanbul: Mikado Yayıncılık.

McKee, D. (2020). *Elmer ve yeni bir macera*. İstanbul: Mikado Yayıncılık.

McKee, D. (2020). *Elmer ’ın özel günü*. İstanbul: Mikado Yayıncılık.

McKee, D. (2021). *Elmer ve canavar*. İstanbul: Mikado Yayıncılık.

McKee, D. (2021). *Elmer ve su aygırları*. İstanbul: Mikado Yayıncılık.

- MEB (2024). *Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni*. <https://mufredat.meb.gov.tr/> adresinden 28.10.2024 tarihinde edinilmiştir.
- MEB, (2024). *Türkiye yüzyılı maarif modeli öğretim programları öğretmen kılavuz kitabı, 3. model erdem değer eylem çerçevesi*. (Özer, B. Ed.) Milli Eğitim Bakanlığı.
- MEB. (2017). *Müfredatta Yenileme Ve Değişiklik Çalışmalarımız Üzerine*. https://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_07/18160003_basin_aciklamasi_program.pdf adresinden edinilmiştir.
- Merriam, S. B. (2018). *Nitel Araştırma: Desen ve Uygulama için Bir Rehber*. (S. Turan Çev. Ed.). Nobel Yayın Dağıtım.
- Miles, MB & Huberman, MA (1994). *Genişletilmiş Bir Kaynak Kitap Nitel Veri Analizi*. Londra, Birleşik Krallık.
- Nikolajeva, M. (2014) *Reading for Learning: Cognitive Approaches to Children's Literature*. Amsterdam: John Benjamins.
- Noddings, N. (2013). *Caring: A relational approach to ethics and moral education*. Univ of California Press.
- OECD. (2021). *Startingstrong VI: Supporting meaning making and children's well-being*. OECD Publishing.
- Ortaköylü, S., ve Durukan, E. (2023). Sessiz Sakin'in Gürültülü Maceraları serisinin değerler eğitimi bağlamında incelenmesi. *Anadolu Dil ve Eğitim Dergisi*, 1(1), 21-29.
- Ozan, C., ve Yorulmaz, B. (2023). Çocuk kalbi kitabının değerler eğitimi açısından incelenmesi. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (34), 139-164.
- Ozan, D. (2023). *Erken çocuk döneminde Elmer resimli çocuk kitapları serisinin kök değerler açısından incelenmesi* [Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi]. İstanbul Aydın Üniversitesi.
- Patton, M. Q., McKegg, K., & Wehipeihana, N. (Eds.). (2015). *Developmental evaluation exemplars: Principles in practice*. Guilford publications..
- Pekdoğan, S. (2018). Okul öncesi öğretmenlerinin farklılıklara saygı eğitimi konusundaki görüşlerinin incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(65), 90-102.
- Peker, A., & Ahi, B. (2019). Çocuk Kitaplarında Yer Alan Hayvan Karakterlerine Çevre Eğitimi Açısından Bakış: İçerik Analizi Çalışması. *Trakya Eğitim Dergisi*, 9(2), 287-301.
- Phillips, D. A., & Shonkoff, J. P. (Eds.). (2000). *From neurons to neighborhoods: The science of early childhood development*.

- Russell, S. J., & Cain, K. (2022). The animals in moral tales: Does character realism influence children’s prosocial response to stories?. *Journal of Experimental Child Psychology*, 219, 105392.
- Sachdev, A. (2017). *World through the Eyes of Children: A Qualitative Study of Preschool Children's Understanding of the World*. Lehigh University.
- Sağlık, Z. Y., ve Erbağcı, N. (2025). Sınıf öğretmenlerinin resimli çocuk kitaplarına yönelik tutumları ile değerler eğitimine yönelik tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Cumhuriyet Uluslararası Eğitim Dergisi*, 14(1), 162-172.
- Schwartz, S. H. (2012). An overview of the Schwartz theory of basic values. *Online Readings in Psychology and Culture*, 2(1), 1–20.
- Sezer, H. N., ve Yalman, D. (2022). Okul öncesinde değerler eğitimi ile ilgili ebeveyn görüşlerinin incelenmesi. *Uluslararası Türk Kültür Coğrafyasında Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(2), 197-214.
- Sipe, L. R. (2007). *Storytime: Young children's literary understanding in the classroom*. Teachers College Press.
- Sönmez, V., ve Alacapınar, F. G. (2011). *Örneklendirilmiş bilimsel araştırma yöntemleri*, Ankara: Anı Yayıncılık.
- Tezel Şahin, F., & Artan, İ. (2011). Okul öncesi çocuk kitaplarında resim–metin ilişkisi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 11(1), 43–56.
- Thompson, R. A., & Meyer, S. (2014). and Emotion Regulation in the Family. *Handbook of emotion regulation*, 173.
- Tunçeli, H. İ., & Zembat, R. (2017). The importance and assessment of early childhood development. *Journal of Education, Theory and Practical Research*, 3(3), 1-12.
- Turhan, B. ve Özbay, Y. (2016). Erken çocukluk eğitimi ve nöroplastisite. *Uluslararası Erken Çocukluk Eğitimi Çalışmaları Dergisi*, 1(2), 54-63.
- Uğur, İ. D., & Saylık, A. (2025). Nitel Verilerin Analizinde Kavram Bunalımı: Teorik Bir Çözümleme. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16(1), 299-316.
- UNESCO. (2015). *Global citizen ship education: Topics and learning objectives*. UNESCO Publishing.
- Weare, K., & Gray, G. (2003). *What works in developing children’s emotional and social competence and wellbeing?* Research Report RR456, Department for Education and Skills.5.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (10. bs.). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2021). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. (12. baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yıldırım, Y., & Çalışkan, H. (2021). Görev Odaklı Değerler Eğitimi (GODE): Örnek Bir Uygulamaya İlişkin Veli Görüşleri. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 19(41), 245-276.

Extended Abstract

Introduction

Early childhood, broadly defined as the period from birth to age eight, is a vital developmental stage during which children rapidly acquire cognitive, emotional, and social competencies. This period plays a foundational role in character development, particularly in the formation of root values such as respect, empathy, responsibility, and honesty. Values education during this stage has significant implications for both personal development and social integration. Within this context, picture books serve as important pedagogical tools for values transmission offering children relatable narratives and rich illustrative content.

The Elmer series, written by David McKee, is widely recognized for its colorful illustrations and moral undertones, making it a potentially effective resource for instilling root values in early learners. This study aims to evaluate the potential of the Elmer picture book series in supporting values education by analyzing both textual and visual components of 14 books in the series. The research is rooted in the framework of the Ministry of National Education's (MEB) ten foundational values, including justice, friendship, honesty, self-control, patience, respect, love, responsibility, patriotism, and helpfulness.

Methodology

A - qualitative research design was adopted for this study. This approach enables in-depth exploration of phenomena through the interpretation of written and visual data. The research corpus comprised 14 books from the Elmer series. A document analysis method was applied to examine the textual and visual elements of these books. Data were collected using a checklist based on MEB's (2017) root values and their associated attitudes and behaviors. Each book was read twice by multiple researchers to ensure accuracy and consistency in coding. Values were identified through explicit mentions as well as implied meanings within the narratives and illustrations.

The study's trustworthiness was ensured through prolonged engagement with the texts, triangulation via expert review, and inter-coder reliability. The consistency rate for text coding was calculated as 0.87, while for visual coding it was 0.79, both indicating acceptable levels of reliability.

The textual data were subjected to content analysis, and the visual data were analyzed using descriptive analysis techniques. Values were categorized and coded, and frequency and percentage distributions were calculated to identify prominent themes.

Findings

The textual analysis of the Elmer series revealed 194 occurrences of root values. The most frequently observed values in the texts were respect (f=39) and friendship (f=36), followed by helpfulness (f=29), self-control (f=24), love (f=22), patience (f=15), responsibility (f=11), justice (f=9), honesty (f=6), and patriotism (f=3).

In contrast, the analysis of visual content revealed 156 instances of root values. Friendship (f=67) and love (f=35) emerged as the most frequently illustrated values, followed by helpfulness (f=24), patience (f=11), respect (f=7), self-control (f=6), justice (f=4), and responsibility (f=2). Notably, there were no visual representations of honesty or patriotism.

Both the texts and illustrations showcased a broad spectrum of values, although the emphasis varied. For instance, the value of respect was most prominent in the texts, while friendship dominated the visuals.

Examples include:

- **Respect:** Shown in scenes where characters exhibit politeness and appreciation, e.g., a butterfly thanking Elmer.
- **Friendship:** Highlighted through collective celebrations and expressions of loyalty, such as elephants chanting "Elmer, Elmer" in unison.
- **Self-Control:** Represented by Elmer apologizing when appropriate.
- **Responsibility:** Illustrated by characters offering help and taking care of others.
- **Love:** Visually depicted through joyful interactions and compassionate gestures.
- **Helpfulness:** Illustrated via cooperation, such as characters moving rocks together.

Discussions, Conclusions, and Recommendations

The findings suggest that the Elmer book series contains a rich variety of values suitable for early childhood education. The inclusion of nearly all root values, particularly in the textual content, demonstrates the series' potential as a supplementary resource for educators and parents aiming to nurture ethical awareness in young children. The absence of honesty and patriotism in the visuals, however, suggests a limitation in the comprehensive transmission of values through imagery alone.

The use of animal characters in conveying moral lessons is another noteworthy feature. While some scholars argue that anthropomorphic animals may reduce the effectiveness of social learning, others believe that they enhance empathy and ecological consciousness in children. The Elmer series, by personifying elephants and other animals, succeeds in offering relatable and emotionally engaging narratives.

The comparison with other notable picture book series by authors such as Sara Şahinkanat and Feridun Oral reveals a common emphasis on friendship, helpfulness, and love. However, studies have shown that values like patriotism, honesty, and justice are generally underrepresented in illustrated children's books, a trend also evident in the Elmer series.

In light of these observations, the study recommends:

- **For educators:** Incorporate the Elmer series into classroom activities to facilitate discussions on values, using both stories and illustrations to reinforce key concepts.
- **For parents:** Utilize books from the series during home reading sessions to support children's moral development.
- **For curriculum developers:** Consider integrating value-rich picture books like Elmer into the values education component of early childhood curricula.
- **For future research:** Conduct longitudinal studies to assess the impact of such books on children's actual behavior and moral reasoning over time.

The Elmer series demonstrates substantial value as an educational tool for instilling core moral principles in early childhood. While the textual content encompasses all ten MEB-designated root values, visual content shows certain gaps, particularly in portraying honesty and patriotism. Nevertheless, the presence of diverse values across both mediums affirms the series' utility in values education. Through strategic use by teachers and families, Elmer books can significantly contribute to nurturing socially responsible and ethically aware individuals from a young age.